

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ISSN 2524-0609

Серія

ПЕДАГОГІКА

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Збірник наукових праць

Випуск 1(52)

Ужгород – 2023

**Науковий вісник Ужгородського університету. Серія:
«Педагогіка. Соціальна робота». Випуск 1 (52) ' 2023**

– науково-практичний журнал у галузі педагогіки, в якому висвітлюються актуальні питання методології та історії педагогіки, теорії і практики навчання, теорії і практики виховання, теорії і методики професійної освіти, соціальної педагогіки, соціальної роботи, сучасних педагогічних технологій та інших галузей педагогічної науки.

Редакційна колегія

Головний редактор:

Бартош Олена – кандидат педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Заступник головного редактора:

Козубовська Ірина – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Члени редколегії:

Воротникова Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, Київський університет імені Бориса Грінченка (Україна)

Голоніч Ян – доктор філософії у галузі соціальної роботи, Університет Коменського в Братиславі (Словаччина)

Данко Дана – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Канюк Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Кузьма Ірина – кандидат педагогічних наук, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Микитенко Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)

Олексюк Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Опачко Магдаліна – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Оросова Рената – доктор філософії у галузі педагогіки, Кошицький університет імені Павла Йозефа Шафарика (Словаччина)

Повідайчик Оксана – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Попадич Олена – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Попович Анна – кандидат соціологічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Розлуцька Галина – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Сміла Йоанна – доктор педагогічних наук, доцент, Жешувський Університет (Польща)

Сокол Мар'яна – доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.Горбачевського (Україна)

Станчак Ярослав – доктор філософії у галузі соціальної роботи, доцент, Університет Коменського в Братиславі (Словаччина)

Станчіене Далія Марія – доктор гуманітарних наук, професор, Клайпедський університет (Литва)

Ткаченко Павло – кандидат педагогічних наук, доцент, Житомирський національний агроєкологічний університет (Україна)

Товканець Ганна – доктор педагогічних наук, професор, Мукачівський державний університет (Україна)

Товканець Оксана – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Шандор Федір – доктор філософських наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Шемпрух Йоланта – доктор педагогічних наук, професор, Жешувський Університет (Польща)

Шищенко Інна – кандидат педагогічних наук, доцент, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (Україна)

Рецензенти:

Леврінц Маріанна – доктор педагогічних наук, професор

Мешко Галина – доктор педагогічних наук, професор

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 7972 від 9 жовтня 2003 р.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників, і розповсюджувачів видавничої продукції Серія 3м №32 від 31 травня 2006 р.

Засновник і видавець:

Ужгородський національний університет, Україна, 88000, м.Ужгород, пл.Народна, 3. Видавництво: вул. Капітульна, 18; e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Адреса редакції:

88017, м.Ужгород, вул.Університетська, 14, факультет суспільних наук, кім.218
e-mail: olena.bartosh@uzhnu.edu.ua
Сайт: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

Збірник наукових праць видається з березня 1998 р., двічі на рік.

На підставі Наказу Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 р. (додаток 4) збірник включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки; 012 – Дошкільна освіта; 013 – Початкова освіта; 014 – Середня освіта (за предметними спеціальностями); 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 – Спеціальна освіта; 231 – Соціальна робота).

Збірник представлено у наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Google Scholar (США); Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського (Україна); Index Copernicus – ICV 2021: 99.03 (Польща)

Рекомендовано до друку Вченою Радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №5 від 04 травня 2023 року

УДК 371; 378; 364

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2023. Випуск 1 (52). 256 с.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY
«UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»

SCIENTIFIC BULLETIN OF
UZHHOROD UNIVERSITY

ISSN 2524-0609

Series

PEDAGOGY

SOCIAL WORK

Collection of Scientific Works

Issue 1 (52)

Uzhhorod – 2023

Scientific Bulletin of Uzhhorod University.

Series: «Pedagogy. Social Work». Issue 1 (52) '2023

– is a scientific-practical journal in the field of pedagogy. Its main thematic areas are the current issues of: methodology and history of pedagogy, theory and practice of teaching, theory and practice of education, theory and methodology of professional education, social pedagogy, social work, modern pedagogical technologies and other areas of pedagogical science.

Editorial Board

Editor-in-Chief: Bartosh Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Deputy of Editor-in-Chief: Kozubovska Iryna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Members of the Editorial Board:

Vorotnykova Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine)
Holonič Ján – Doctor of Philosophy in Social Work, Comenius University in Bratislava (Slovakia)
Danko Dana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Kanyuk Oleksandra – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Kuzma Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Ternopil Regional Municipal Institute of Postgraduate Pedagogical Education; Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)
Mykytenko Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ivan Franko National University of Lviv (Ukraine)
Oleksyuk Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)
Opachko Mahdalyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Orosová Renáta – Doctor of Philosophy in Pedagogy, Pavol Jozef Šafárik University in Kosice (Slovakia)
Povidaichyk Oksana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Popadych Olena – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Popovych Anna – Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Rozlutska Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Smyla Joanna – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, University of Rzeszów (Poland)
Sokol Mariana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, I.Ya.Horbachevsky Ternopil National Medical University (Ukraine)
Stančiak Jaroslav – Doctor of Philosophy in Social Work, Associate Professor, Comenius University in Bratislava (Slovakia)
Stanciene Dalia Marija – Doctor of Humanities, Professor, Klaipeda University (Lithuania)
Tkachenko Pavlo – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Zhytomyr National Agro-Ecological University (Ukraine)
Tovkanets Hanna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Mukachevo State University (Ukraine)
Tovkanets Oksana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Shandor Fedir – Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)
Szempruch Jolanta – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, University of Rzeszów (Poland)
Shyshenko Inna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, A.S.Makarenko Sumy State Pedagogical University (Ukraine)

Reviewers:

Lórinicz Marianna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Meshko Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Certificate of the print media state registration Series KV № 7972 dated by October 9, 2003

Certificate of state registration of publishers, manufacturers, and distributors of publishing products Series 3m №32 dated by 31 May 2006

Founder and publisher:
Uzhhorod National University, Ukraine, 88000, Uzhhorod, Narodna square, 3. Publishing House Goverla: Kapitulna str., 18;
e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Editorial address:
88017, Uzhhorod, Universitetska str., 14, Faculty of Social Sciences, room 218, e-mail: olena.bartosh@uzhnu.edu.ua
Website: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

The journal is being published twice a year since March 1998.

Based on the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020 (Annex 4) the collection is included in the List of scientific professional publications of Ukraine category «B» in the field of pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences; 012 – Preschool education; 013 – Primary education, 014 – Secondary education (by subject specialties), 015 – Professional education (by specializations), 016 – Special education, 231 – Social work).

The journal is registered in scientometric databases, repositories and search engines: Google Scholar (the USA); National Library of Ukraine named after Vernadsky (Ukraine); Index Copernicus – ICV 2021: 99.03 (Poland)

Recommended for publication by the Scientific Council of Uzhhorod National University, record №5 from May 04, 2023

UDC 371; 378; 364
Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work. 2023. Issue 1 (52). 256 p.

ЗМІСТ

Антонюк Дмитро, Вакалюк Тетяна. ОГЛЯД ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ОСВІТИ МАГІСТРІВ У ГАЛУЗІ ІТ	11
Бартош Олена. ІНТЕГРАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ СКЛАДОВОЇ ДО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	19
Башкір Ольга, Боярська-Хоменко Анна, Осова Ольга. МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ: ДОСВІД ІНОЗЕМНИХ КРАЇН.....	24
Бойчук Валентина. МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АНАЛІЗ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІДЛІТКІВ У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНИЙ КОМУНІКАЦІЇ.....	29
Бондар Тамара. ДІЯЛЬНІСТЬ ЛІТНІХ ЗАМІСЬКИХ ТАБОРІВ США В СИСТЕМІ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	33
Бондарчук Наталія, Круцевич Тетяна, Погасій Людмила. ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ПРИ РОЗРОБЦІ НОВИХ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ	37
Вансач Петер, Гуляшова Моніка. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ БІЖЕНЦЯМ З УКРАЇНИ В СЛОВАЦЬКУ РЕСПУБЛІКУ	41
Желанова Вікторія, Спіхіна Марина. ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ СИСТЕМИ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З СУБ'ЄКТАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	46
Заїка Віталій, Шаравара Роман. ВПЛИВ ДИСГАРМОНІЙНИХ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ СТОСУНКІВ НА ВИНИКНЕННЯ АДИКТИВНИХ СХИЛЬНОСТЕЙ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА.....	50
Захаріна Тетяна. НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВЕТЕРАНАМИ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ.....	55
Кіндрачук Надія. ВИХОВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПОЗИЦІЇ ТА ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	60
Козубовська Ірина, Булеза Богдана, Шип Оксана. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ «ГРУПИ РИЗИКУ» В США	64
Козубовський Максим. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ДІТЕЙ В ЛІТНІХ ТАБОРАХ США.....	68
Коломієць Олена, Демиденко Тетяна. СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ ВІД МЕРЕЖЕВИХ ІГОР.....	72
Курило Ольга. МЕТОДИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ ДО ТВОРЧОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	78
Кушнір Наталія. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ МОЛОДІ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ «РЕНАВІЛІТАСІЯ 25 PLUS»	84
Леврінц Маріанна. АЛЬТЕРНАТИВНА ОСВІТА ПЕДАГОГІВ У США: АЛЬТЕРНАТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	88
Лещук Галина, Сорока Ольга. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖІВ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	94
Литвинова Світлана. ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСУ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ VIRTUAL REALITY УЧИТЕЛЯМИ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ПРЕДМЕТІВ В ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ	98
Ляшко Мар'яна. НАЦІОНАЛЬНА МЕНШИНА ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	106
Мешко Галина, Мешко Олександр. УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РОЗВИТКОМ УЧИТЕЛІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	110
Міхєєва Оксана, Мищак Людмила. НОВІ УМОВИ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА СТУДЕНСЬКОЇ МОЛОДІ	115

Науменко Олександр, Стучинська Наталія, Мусієнко Людмила. РОЛЬ МОТИВАЦІЇ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ МАЙБУТНІМИ ЛІКАРЯМИ.....	119
Несен Олена, Козлов Андрій, Спузяк Вікторія. ПІДВИЩЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	124
Орос Віктор, Петечук Юлія. ПЕДАГОГІКА СПІВРОБІТНИЦТВА ПРИ ВИВЧЕННІ ШКІЛЬНОЇ МАТЕМАТИКИ.....	129
Палкуш Віталія. ТИПОЛОГІЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ШКІЛ США.....	133
Пасічна Олена. ФОРМУВАННЯ УМІНЬ І НАВИЧОК РОБОТИ З НАУКОВИМИ ТЕКСТАМИ У ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»	137
Писарчук Оксана, Гладун Леся. ГУМОРИСТИЧНА ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS В ДОШКІЛЬНІЙ ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ.....	141
Повідайчик Михайло. СУТНІСТЬ І ЗМІСТ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ КОНКУРЕНЦІЇ «П'ЯТИ СИЛ» М. ПОРТЕРА.....	148
Повідайчик Оксана, Глебена Мирослава, Попик Мар'яна. СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	154
Поліщук Віра, Субтельний Микола, Гелюх Андріан. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СТУДЕНТІВ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	159
Попадич Олена. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЯК НАПРЯМ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	163
Попович Анна, Сабовчик Антоніна, Кацьора Олександр. PEST-ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: HELICOPTER VIEW.....	169
Пришляк Оксана. АНАЛІЗ РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	176
Реблян Антоніна. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.....	182
Розлуцька Галина. ВИМУШЕНЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	186
Саранча Ірина, Осецька Інна. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ СУПРОВОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	190
Сікора Ярослава. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ІТ-ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	195
Сліпенко Вікторія. ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	202
Степчук Надія, Мордвінцев Геннадій, Сусла Вікторія. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ І ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ ПЛАВАННЮ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	206
Стойка Олеся. ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ В УГОРЩИНІ.....	210
Товканець Ганна, Дендел Людмила. ПОЧАТКОВА ОСВІТА У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: ЦІЛІ, ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ.....	214
Товканець Оксана. ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	218
Товт Валерій, Сивохоп Едуард, Сусла Вікторія. ФІЗИЧНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ДОВІЛЬНОЇ УВАГИ МОТОРНОГО ТИПУ В УЧНІВ 5-9 КЛАСІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	223
Томашевська Мирослава, Кучінка Тетяна. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	228

Шапочка Ігор, Юрченко Наталія. ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА КАФЕДРІ АЛГЕБРИ В УЖГОРОДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	233
Шаргун Тетяна, Жукова Анна, Горошко-Яровик Лілія. ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ МЕТОДИКИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ОДИН З ЕФЕКТИВНИХ СПОСОБІВ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	237
Шкуро Валентина, Ворона Олександр. ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНОСТІ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ	242
Шостачук Андрій. ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВОЇ УЯВИ У МАЙБУТНІХ КОНСТРУКТОРІВ-МЕХАНІКІВ	247
Яценко Ліана, Литвишко Олена. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	252

CONTENTS

Antoniuk Dmytro, Vakaliuk Tetiana. OVERVIEW AND CLASSIFICATION OF DIGITAL EDUCATIONAL RESOURCES FOR ECONOMIC AND MANAGERIAL EDUCATION OF MASTER DEGREE STUDENTS MAJORING IN INFORMATION TECHNOLOGIES.....	11
Bartosh Olena. INTEGRATION OF RESEARCH INFORMED COMPONENT IN THE TRAINING PROCESS OF FUTURE SPECIALISTS IN HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENTS	19
Bashkir Olga, Boiarska-Khomenko Anna, Osova Olga. METHODOLOGY OF TRAINING MASTERS: EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES	24
Boichuk Valentyna. INTERDISCIPLINARY ANALYSIS OF THE AGE CHARACTERISTICS OF TEENAGERS IN THE CONTEXT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION.....	29
Bondar Tamara. ACTIVITIES OF COUNTRY SUMMER CAMPS OF THE USA IN THE SYSTEM OF PREVENTION OF DEVIANT BEHAVIOR OF THE MINORS.....	33
Bondarchuk Nataliia, Krutsevych Tetyana, Pohasii Liudmyla. USING OF EUROPEAN EXPERIENCE IN THE ELABORATING OF NEW CONCEPTUAL APPROACHES TO PHYSICAL EDUCATION OF UKRAINIAN HIGH SCHOOL PUPILS	37
Vansač Peter, Gul'ašová Monika. ANALYSIS OF THE SOCIAL ASSISTANCE OF THE SLOVAK REPUBLIC FOR THE REFUGEES FROM UKRAINE	41
Zhelanova Victoriia, Yepikhina Maryna. PEDAGOGICAL TOOLKIT OF THE SYSTEM OF PARTNER INTERACTION OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHER BETWEEN SUBJECTS OF THE EDUCATIONAL PROCESS.....	46
Zaika Vitalii, Sharavara Roman. THE INFLUENCE OF DISHARMONOUS CHILD-PARENT RELATIONSHIPS ON THE EMERGENCE OF ADDICTIVE TENDENCIES IN ADOLESCENT AGE AS A SOCIAL PROBLEM.....	50
Zakharina Tetiana. DIRECTIONS OF SOCIAL WORK WITH VETERANS OF THE HYBRID WAR.....	55
Kindrachuk Nadiya. UPBRINGING OF A HUMANISTIC POSITION AND HUMANISTIC VALUES OF FUTURE SPEECH THERAPISTS IN THE PROCESS OF THEIR PROFESSIONAL TRAINING FOR WORK IN AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT	60
Kolomiets Olena, Demydenko Tetyana. SOCIAL PREVENTION OF ADOLESCENT ONLINE GAMING ADDICTION.....	64
Kozubovska Iryna, Buleza Bohdana, Shyp Oksana. SCIENTIFIC APPROACHES TO THE PROBLEM OF DEVIANT BEHAVIOR OF ADOLESCENTS AT RISK	68
Kozubovsky Maksym. SOCIAL EDUCATION OF VULNERABLE CHILDREN IN THE SUMMER CAMPS OF THE USA.....	72
Kurilo Olga. METHODS OF INFLUENCING THE FORMATION OF THE MOTIVATIONAL AND VALUE COMPONENT OF THE READINESS OF FUTURE FOOD INDUSTRY ENGINEERS-TEACHERS FOR CREATIVE PROFESSIONAL ACTIVITY	78
Kushnir Nataliia. FEATURES OF SOCIALIZATION AND INTEGRATION OF THE YOUTH WITH DISABILITIES AT THE EXAMPLE OF POLISH INTEGRATION PROGRAM «REHABILITACJA 25 PLUS».....	84
Lórinč Marianna. IS ALTERNATIVE TEACHER EDUCATION AN OPTION FOR UKRAINE?	88
Leshchuk Halyna, Soroka Olha. FORMATION OF PROFESSIONAL AND SPEAKING COMPETENCE OF STUDENTS OF MEDICAL COLLEGES IN THE STUDY OF FOREIGN LANGUAGE	94
Lytvynova Svitlana. THE USE OF THE BLIPPBUIDER AUGMENTED REALITY SERVICE BY TEACHERS OF NATURAL AND MATHEMATICAL SUBJECTS IN THE EDUCATIONAL PRACTICE.....	98
Liashko Mariana. NATIONAL MINORITY AS AN OBJECT OF SOCIAL WORK: THEORETICAL ASPECT	106
Meshko Halyna, Meshko Oleksandr. MANAGEMENT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS IN AN INSTITUTION OF GENERAL SECONDARY EDUCATION	110

Mikheieva Oksana, Myshchak Liudmyla. NEW CONDITIONS OF THE SOCIO-CULTURAL ENVIRONMENT OF YOUTH STUDENTS	115
Naumenko Oleksandr, Stuchynska Natalia, Musiienko Liudmyla. THE ROLE OF MOTIVATION IN LEARNING ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSE BY FUTURE DOCTORS	119
Nesen Olena, Kozlov Andrii, Spuziak Viktoriia. INCREASING THE INTEREST OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN PERFORMING INDEPENDENT WORK DURING STUDIES AT INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION.....	124
Oros Viktor, Petechuk Yuliia. PEDAGOGICAL COOPERATION IN STUDYING SCHOOL MATHEMATICS.....	129
Palkush Vitaliia. TYPOLOGY OF ALTERNATIVE SCHOOLS IN THE USA	133
Pasichna Olena. FORMATION OF THE ABILITIES AND SKILLS OF WORKING WITH SCIENTIFIC TEXTS IN THE LANGUAGE TRAINING PROCESS FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS IN THE CLASSES OF THE COURSE «UKRAINIAN LANGUAGE (BY PROFESSIONAL DIRECTION)»	137
Pysarchuk Oksana, Hladun Lesia. HUMOROUS THEATRICAL ACTIVITY AS A MEANS OF SOFT SKILLS FORMATION IN PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION	141
Povidaichyk Mykhailo. THE ESSENCE AND CONTENT OF THE COMPETITIVENESS OF A MATHEMATICS TEACHER IN THE CONTEXT OF PORTER'S «FIVE FORCES» THEORY OF COMPETITION	148
Povidaychuk Oksana, Hlebena Myroslava, Popyk Mariana. ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITIES OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	154
Polishchuk Vira, Subtelny Mykola, Heliukh Andrian. FOREIGN EXPERIENCE OF SOCIAL SUPPORT OF STUDENTS: LESSONS FOR UKRAINE	159
Popadych Olena. LEGAL EDUCATION AS A WAY TO PREVENT DEVIANT BEHAVIOR AMONG ADOLESCENTS.....	163
Popovych Anna, Sabovchuk Antonina, Katsora Oleksandr. PEST-FACTORS OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN UKRAINE: HELICOPTER VIEW.....	169
Pryshliak Oksana. ANALYSIS OF LEVELS OF FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	176
Reblyan Antonina. HISTORICAL ASPECTS OF THE ORGANIZATION OF SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITIES OF STUDENTS IN EUROPEAN UNIVERSITIES	182
Rozlutska Halyna. FORCED RESETTLEMENT AS A FACTOR OF DEVIANT BEHAVIOUR OF CHILDREN AND ADOLESCENTS IN THE MULTICULTURAL ENVIRONMENT	186
Sarancha Iryna, Osetska Inna. STUDY OF THE STATE OF COMMUNICATION TIES OF PRIMARY SCHOOL AGE CHILDREN IN THE PROCESS OF SUPPORT DURING INCLUSIVE EDUCATION	190
Sikora Yaroslava. STANDARDIZATION OF IT EDUCATION AT THE PRESENT STAGE: A COMPARATIVE ASPECT	195
Slipenko Viktoriia. PECULIARITIES OF THE LANGUAGE EDUCATIONAL POLICY OF THE EUROPEAN UNION COUNTRIES	202
Stepchuk Nadiia, Mordvintsev Gennady, Susla Victoria. USING MODERN INNOVATIVE METHODS AND TECHNOLOGIES IN TEACHING SWIMMING TO CHILDREN OF PRESCHOOL AGE.....	206
Stoika Olesia. THE TRENDS IN THE DIGITALIZATION OF TEACHER PROFESSIONAL TRAINING IN HUNGARY	210
Tomashevskaya Myroslava, Kuchinka Tetiana. ORGANISATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL SKILLS OF FUTURE SPECIALISTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	214
Tovkanets Anna, Lendel Liudmila. PRIMARY EDUCATION IN GREAT BRITAIN AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY: GOALS, CONTENT AND TASKS	218

Tovkanets Oksana. INTEGRATIVE APPROACH IN THE DEVELOPMENT OF EUROPEAN HIGHER EDUCATION	223
Tovt Valeriy, Syvokhop Eduard, Susla Viktoriya. PHYSICAL EXERCISES FOR IMPROVING THE VOLUNTARY MOTOR-TYPE ATTENTION IN 5-9 GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS	228
Shapochka Ihor, Yurchenko Nataliia. HISTORICAL OVERVIEW OF SCIENTIFIC RESEARCH AT THE DEPARTMENT ALGEBRA IN UZHGOROD UNIVERSITY	233
Shargun Tetiana, Zhukova Anna, Horoshko-Jarovyk Lilia. THE PECULIARITIES OF THE COMMUNICATIVE METHOD OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE AS ONE OF THE EFFECTIVE TOOLS FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' LEADERSHIP COMPETENCIES	237
Shkuro Valentyna, Vorona Oleksandr. IMPLEMENTATION OF ACCESSIBILITY AND INCLUSIVENESS IN THE PROCESS OF DEVELOPMENT OF COMMUNITIES AND TERRITORIES OF UKRAINE.....	242
Shostachuk Andrii. FORMATION OF SPATIAL IMAGINATION IN THE FUTURE MECHANICAL DESIGNERS.....	247
Yatsenko Liana, Lytyshko Olena. NORMATIVE AND LEGAL REGULATION OF SOCIAL POLICY IN MODERN UKRAINE.....	252

Желанова Вікторія В'ячеславівна

доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Київський університет імені Бориса Грінченка, м.Київ, Україна
v.zhelanova@kubg.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0001-9467-1080>

Спіхіна Марина Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент, докторант
кафедра дошкільної та початкової освіти
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
dewdrop@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0003-0199-8186>

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ СИСТЕМИ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ
ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З СУБ'ЄКТАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Анотація. У представленій статті визначено роль і значення партнерської взаємодії між суб'єктами освітнього процесу в початковій школі, обґрунтовано її актуальність. Метою статті є розробка педагогічного інструментарію системи партнерської взаємодії вчителя початкової школи з суб'єктами освітнього процесу. У статті використано варіатив методів науково-педагогічного дослідження, а саме: аналіз психолого-педагогічної літератури, інформаційних джерел, їх систематизація та узагальнення, а також – синтез, порівняння. Доведено, що успішність партнерської взаємодії між учнем і вчителем залежить від педагогічного інструментарію, який він впроваджує, що представлений груповою (парна, кооперативно-груповою, диференційовано-груповою, ланкова, індивідуально-груповою) й командною формою навчання, а також інтерактивними методами навчання (кооперативні, колективно-групові, методи ситуативного моделювання, методи опрацювання дискусійних питань). Це не тільки активізує навчальну діяльність й високий рівень знань школярів, а й забезпечує активну партнерську взаємодію учасників освітнього процесу. Встановлено, що розробка і впровадження педагогічного інструментарію в освітню практику сприяє продуктивній партнерській взаємодії між учасниками освітнього процесу в початковій школі. Перспективи подальшого вивчення заявленої проблеми вбачаємо у з'ясуванні формувального впливу методів і форм партнерської взаємодії на її певні компоненти.

Ключові слова: партнерська взаємодія, педагогічний інструментарій, початкова школа, суб'єкти освітнього процесу.

Вступ. Початок ХХІ століття ознаменувався серйозними соціокультурними змінами, які торкнулися практично всіх сфер життєдіяльності людини. Проблема якісної освіти і виховання набула статусу глобальної. У зв'язку з цим виникає гостра необхідність у реформуванні системи освіти, яка б враховувала виклики сьогодення.

Ці об'єктивні детермінанти зумовили розроблення Концепції «Нова українська школа» [1] – документа, який декларує ціннісні виміри дитинства, необхідність та доцільність гуманізації освітнього процесу, впровадження особистісно зорієнтованого підходу, розвиток здібностей здобувачів освіти, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей [2, с. 11]. Формула нової української школи складається з 9 базових компонентів, серед яких вагоме місце посідає педагогіка, що ґрунтується на співпраці між учителем, учнем, і батьками. Їх спільні цілі і прагнення є запорукою добровільності, зацікавленості, рівності в освітньому процесі та відповідності за його результат. При цьому школа ініціює нову участь родини в побудові освітньої траєкторії їх дитини. Особливо важливим є забезпечення неупередженого та справедливого ставлення до кожного учня, подолання будь-якої дискримінації [Там само с. 7].

Як відомо, саме у шкільному віці відбувається формування базових якостей особистості. Цьому сприяє ефективна партнерська взаємодія між учителем та учнями, яка виступає своєрідним наскрізним компонентом педагогічної системи освітнього простору, основним засобом вирішення освітніх завдань.

Вчитель, учень і батьки з першого контакту вступають у складну систему організаційних, дидактичних, виховних, ділових і міжособистісних, трудових, морально-естетичних, емоційно-раціональних відносин. У зв'язку з цим значну актуальність набувають нові форми і методи, які сприяють успішній організації партнерської взаємодії в початковій школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що феномен партнерства залишається в центрі уваги педагогічного дискурсу й досліджується за такими напрямками: загальні принципи та сутність педагогіки партнерства (Н.Барішовець, Т.Водолазька, І.Вороніна, С.Довбенко, І.Калько, Т.Кравчинська, Л.Ніколенко, Л.Прокопів, О.Сесік та ін.); проблема використання педагогіки партнерства у підготовці майбутніх фахівців Нової української школи (О.Барабаш, О.Бондаренко, А.Бугайчук, В.Дідух, І.Казанжи, Ю.Лимар, О.Савченко, Т.Федірчик та ін.); проблематика партнерської взаємодії в контексті інклюзивної освіти (Ю.Бойчук, Л.Будяк, С.Бужинська, Н.Ворон, І.Зверева, А.Капська, Н.Кічук, О.Колісник, Ю.Найда, Н.Софій, Д.Супрун, Н.Шматко та ін.); партнерська взаємодія у системі освіти (І.Бех, О.Дубасенюк, Г.Задорожний, С.Коляденко, Л.Куземко, В.Молоченко та ін.). Проте, дослідження, у яких визначається педагогічний інструментарій системи партнерської взаємодії вчителя початкової школи з суб'єктами освітнього процесу є лише аспектними, що актуалізує проблему нашого дослідження.

Метою статті є визначення педагогічного інструментарію системи партнерської взаємодії вчителя початкової школи з суб'єктами освітнього процесу.

су. У статті використано варіатив **методів науково-педагогічного дослідження**, а саме: аналіз психолого-педагогічної літератури, інформаційних джерел, їх систематизація та узагальнення, а також – синтез, порівняння.

Виклад основного матеріалу. Не зважаючи на концептуальні зміни в освітньому процесі початкової школи, у наслідок реформаційних процесів, урок все ж таки залишається основною формою організації навчання. Сучасний урок суттєво відрізняється від традиційного своєю структурою, типологією, методами і засобами навчання. Однією з основних новацій сучасного уроку є партнерська взаємодія між суб'єктами освітнього процесу, яка тлумачиться нами як тип взаємодії, що базується на принципі паритетності, на ідеї загального цілепокладання, взаємній відповідальності за результати співпраці, а також особистісним зростанням учасників у спільній діяльності. При цьому партнери взаємодії є здатними до діалогу й полілогу, до роботи у команді, є співорганізаторами освітнього процесу, що має певну мету [3, с. 37]. У зв'язку з цим актуального значення набуває оновлення педагогічного інструментарію вчителя, а саме: застосування таких форм і методів навчання, які б передбачали не тільки активну участь дитини на уроці, а й сприяли налагодженню ефективної партнерської взаємодії між вчителем і учнем. Отже, успішність партнерської взаємодії між учнем і вчителем під час уроку залежить від правильного вибору форм і методів навчання. Партнерська взаємодія між учнем і вчителем на уроці відбувається через групові й командні форми роботи. Розглянемо їх.

Форма організації навчання – узгоджена в часі й просторі організація діяльності учнів у процесі навчання, що пов'язана з діяльністю вчителя; це зовнішній прояв упорядкованої діяльності вчителів та учнів, що має певний регламент і режим [4].

Групова навчальна діяльність – це форма освітнього процесу в малих групах на основі співпраці з чітко диференційованими завданнями для учнів, що об'єднані певною метою, що сприяє формуванню навичок співпраці та комунікації [5, с. 35]. Залежно від того, як учні співпрацюють під час групової роботи розрізняють парну форму навчальної роботи (учні мають можливість співпрацювати усіма учнями класу, опановуючи різні соціальні ролі); кооперативно-групову (вчитель організує діяльність кожного учня через завдання, якими він орієнтує діяльність групи, яка потім презентує виконане завдання в процесі колективного обговорення); диференційовано-групову (спрямована на організацію діяльності учнівських груп з різним рівнем навчальних можливостей; диференціація завдань відбувається за складністю або за кількістю), ланкову форму (сутність полягає у організації навчальної діяльності у постійних малих групах, що керується лідерами; учні працюють над спільним завданням) та індивідуально-групову форми (має на меті розподіл завдань між членами групи, як частини спільного завдання) [6, с. 56].

Відтак групова взаємодія сприяє формуванню вміння прийняття цінностей і потреб інших людей; в умовах групи здобувачі освіти усвідомлюють як її сприймають інші, відчуває довіру, турботу; крім того, учасник групи вчиться довіряти іншим, турбуватися про них; ситуація групи сприяє корекції проблем може в міжособистісних стосунках; у групі відчувається рівноцінність партнерів у спілкуванні та в творчій взаємодії; група стимулює потяг до саморозкриття й самовдосконалення кожного учня, що сприяє зростанню впевненість людини у своїх силах [7].

Надзвичайно актуальною формою організації

навчання в початковій школі сьогодні є командна робота. Не кожену групу людей, яка працює над одним проектом, можна назвати командою. На думку Л. Карамушки та О. Філь учасників робочої групи характеризує невідповідність власних інтересів та мети групи, проте в команді учасники мають емоційно-мотивовані спільні цілі та суголосність мети командної роботи з власними інтересами. Л. Карамушка та О. Філь виділяють три найбільш суттєві ознаки команди: усвідомлення кожним учасником загальної мети діяльності команди та їх узгодження з власними інтересами та потребами; партнерська взаємодія на шляху досягнення спільної мети; встановлення формату гнучкості в рольовій структурі та закріпленні керівника як реального лідера [8]. Отже, команда – це нечисельна група людей, здатних до взаємозаміни, яка у засіб спільних намагань досягає поставлених цілей, розподіляючи при цьому відповідальність за досягнення кінцевих результатів в спільній діяльності [9]. Робота в команді передбачає взаємодію молодших школярів, яка вимагає того, щоб учасники об'єднали свої зусилля для досягнення узгоджених цілей, навчалися спільно планувати командну роботу, вчилися здійснювати регулювання та досягали поставленої мети.

Успішна організація партнерської взаємодії в навчальній діяльності молодших школярів значною мірою залежить від правильного вибору методів навчання. Це, в свою чергу, не тільки активізує навчальну діяльність й високий рівень знань молодших школярів, а й забезпечує активну партнерську взаємодію учасників освітнього процесу.

Сучасний урок у новій українській школі неможна уявити без впровадження інтерактивних методів навчання. Інтерактивні методи навчання – це спосіб активної взаємодії учасників освітнього процесу, результатом застосування якого є формування в учнів ключових та предметних компетентностей; це співнавчання, взаємонавчання, де і вчитель, і учні є рівноправними суб'єктами навчання [10]. Під час освітнього процесу учні прагнуть до діалогу, отримують навички критичного мислення, вчать слухати один одного, поважати думку інших – тобто взаємодіяти один з одним на засадах партнерства. За класифікацією О. Пометун, Л. Пироженко [7] інтерактивні методи поділяються на кооперативні, колективно-групові, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань. Розглянемо їх.

До кооперативних методів навчання відносимо «Карусель», «Акваріум», «Робота в парах», «Робота в трійках», «Діалог», «Синтез думок», «Спільний проект», «Пошук інформації» (визначені методи навчання застосовують під час вивчення нового матеріалу з метою його осмислення, обговорення та закріплення; в учнів розвиваються навички групової комунікації, вміння формулювати і висловлювати свою думку, навички критичного мислити, вміння обґрунтовувати власну позицію, адекватно сприймати критику на свою адресу).

До колективно-групових методів відносимо «Мікрофон», «Мозковий штурм», «Навчаючи-вчуся», «Ажурна пілка», «Аналіз історій і ситуацій», «Велике коло», «Дерево розв'язань» (ця група методів передбачає одночасну спільну роботу; одна група учнів подає інформацію, а інші – засвоюють її, тобто відбувається обмін, діти комунікують між собою, відбувається взаємо навчання).

До групи методів ситуативного моделювання відносимо імітаційні ігри, рольова гра, драматизація, «Спрощене судове рішення», «Громадські слухання» (в ігровій формі краще сприймається новий матеріал,

учні самовиражаються, стають активнішими, розкутішими, позбуваються комплексів).

До групи методів опрацювання дискусійних питань відносимо «Прес», «Дискусія», «Дебати», «Нескінчений ланцюжок», «Займи позицію», «Зміни позицію» (метод формує навички співпраці через дискусію, вчить учнів взаємодіяти, а саме: поважати один одного, поводитись гідно під час суперечок, бути справедливим, ширим, толерантним) [11].

Отже, є очевидним, що використання інтерактивних методів навчання дозволяє реалізувати ідею партнерства учасників освітнього процесу, створює сприятливу атмосферу, значно підвищує мотивацію учнів до навчання.

Висновки. Для успішної реалізації партнерської взаємодії у навчальній діяльності необхідно визначити педагогічний інструментарій системи партнерської взаємодії вчителя початкової школи між

суб'єктами освітнього процесу, який представляє собою сукупність форм і методів навчання, впровадження яких сприяє успішній організації партнерської взаємодії в освітній процес новітньої української школи. Педагогічний інструментарій представлений групою (парна, кооперативно-групова, диференційовано-групова, ланкова, індивідуально-групова) й командною формою навчання, а також інтерактивними методами навчання (кооперативні, колективно-групові, методи ситуативного моделювання, методи опрацювання дискусійних питань). Визначення і впровадження педагогічного інструментарію в освітню практику сприяє продуктивній партнерській взаємодії між учасниками освітнього процесу в початковій школі. Перспективи подальшого вивчення заявленої проблеми вбачаємо у з'ясуванні формувального впливу методів і форм партнерської взаємодії на її певні компоненти.

Список використаної літератури

1. Про затвердження концепції розвитку педагогічної освіти. Наказ міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 №776. URL: mon.gov.ua (дата звернення: 29.03.2023).
2. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н.М.Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
3. Єпіхіна М. Сутність та структура готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2022. 38 (2). С.36-43.
4. Малафік І. Дидактика: навч. посіб. Київ: Кондор, 2005. 398 с.
5. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручник. Київ: Грамота, 2012. 504 с.
6. Шевчук Л.М. Форми й види групової роботи учнів. *Вісник НАПН України*. 2011. №2 (11). С.54–62.
7. Пометун О., Пирожено Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / за ред. О. Пометун. Київ: А.С.К., 2004. 192 с.
8. Карамушка Л.М., Клокар Н.І., Філь О.А. Технологія формування управлінської команди освітньої організації: навч.-метод. посіб. Біла Церква: КОІПОПК, 2018, 64 с.
9. Косовська А.О. Командна робота як складова організації навчання дітей з особливими освітніми потребами. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2021. Вип. 17. С.163–176.
10. Кодлюк Я.П., Шишак А.М. Інтерактивні методи роботи з підручником у початковій школі. *Початкова школа*. 2020. №13. С.25–30.
11. Інтерактивні методи навчання: блог. URL: <http://inkluzia.com.ua/interaktivni-metodi-navchannya> (дата звернення: 29.03.2023).

References

1. Pro zatverdzhennia kontseptsii rozvytku pedahohichnoi osvity. Nakaz ministerstva osvity i nauky Ukrainy [On the approval of the concept of development of pedagogical education. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine] July 16 2018 №776 Retrieved from mon.gov.ua. [in Ukrainian].
2. Bibik, N. (Red.).(2018). Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia [New Ukrainian school: a teacher's guide]. Letter LTD. [in Ukrainian].
3. Yepikhina, M. (2022). Sutnist ta struktura hotovnosti maibutnoho vchytelia do partnerskoi vzaemodii v pochatkovii shkoli [The essence and structure of the future teacher's readiness for partnership interaction in primary school]. *Pedahohichna osvita: Teoriia i praktyka. Psykholohiia*, 38(2),36-43. [in Ukrainian].
4. Malafik, I (2005). Dydaktyka [Didactics]. Kondor. [in Ukrainian].
5. Savchenko, O. Ya. (2012). Dydaktyka pochatkovoї osvity [Didactics of primary education]. Hramota. [in Ukrainian].
6. Shevchuk, L. M. (2011). Formy y vydy hrupovoi roboty uchniv [Forms and types of student group work]. *Visnyk NAPN Ukrainy*, 2 (11), 54-62. [in Ukrainian].
7. Pometun, O. & Pyrozhenko, L. (2004). Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia [A modern lesson. Interactive learning technologies] A.S.K. [in Ukrainian].
8. Karamushka, L. M., Klokar, N. I. & Fil, O. A. (2018). Tekhnolohiia formuvannia upravlinskoї komandy osvitnoї orhanizatsii [The technology of formation of the management team of an educational organization.]. KOIPOPK. [in Ukrainian].
9. Kosovska, A. O. (2021). Komandna robota yak skladova orhanizatsii navchannia ditei z osoblyvymy osvitnimy potrebamy [Teamwork as a component of the organization of education of children with special educational needs]. *Aktualni pyttannia korektsiinoї osvity. Pedahohichni nauky*, (17), 163-176. [in Ukrainian].
10. Kodliuk, Ya. P. & Shyshak, A. M. (2020). Interaktyvni metody roboty z pidruchnykom u pochatkovii shkoli [Interactive methods of working with a textbook in primary school]. *Pochatkova shkola*, (13), 25-30. [in Ukrainian].
11. Interaktyvni metody navchannia [Interactive learning methods] (2019). <https://inkluzia.com.ua/interaktivni-metodi-navchannya/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 31.03.2023 р.
Стаття прийнята до друку 04.04.2023 р.

Zhelanova Victoriia

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Department of Theory and History of Pedagogy
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

Yepikhina Maryna

Candidate of Pedagogical Sciences, Ph.D., Associate Professor
Department of Preschool and Elementary Education
SI «Luhansk Taras Shevchenko National University», Poltava, Ukraine

PEDAGOGICAL TOOLKIT OF THE SYSTEM OF PARTNER INTERACTION OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHER BETWEEN SUBJECTS OF THE EDUCATIONAL PROCESS

Abstract. The article defines the role and significance of partnership interaction of the subjects of the educational process in primary school. The best qualities of a person are revealed at school age, facilitated by the effective partner interaction of teachers and students, which acts as a kind of connecting component of pedagogical system of the educational space, the main means of solving educational tasks. The article purpose is to determine the pedagogical toolkit of the system of partnership interaction of the primary school teacher between the subjects of the educational process. Research methods: analysis (of psychological and pedagogical literature, information sources on the research problem), synthesis, comparison, systematization of scientific sources (to identify the state of development of the problem), generalization. Updating the pedagogical toolkit of the teacher is of particular importance, namely: the use of such forms and methods of learning, which would not only involve the active participation of the child in the lesson, but also contribute to the establishment of an effective partnership between the teacher and the student. The success of partnership between students and teachers depends on the pedagogical toolkit, which is represented by the group and team form of learning. Group form of training includes: pair, cooperative-group, differentiated-group, link, individual-group. Among the teaching methods, interactive teaching methods are defined: cooperative, collective-group, situational modeling methods, methods of working out discussion issues. It has been established that the definition and implementation of pedagogical tools in educational practice contributes to productive partnership interaction between the participants of the educational process in primary school.

Key words: partnership interaction, pedagogical tools, primary school, subjects of the educational process.

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

**ПЕДАГОГІКА
СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

Збірник наукових праць

Випуск 1 (52)

Комп'ютерна верстка

Тополянський С.І.

Статті подані в авторській редакції

Здано до набору 05.05.2023. Підписано до друку 12.05.2023.

Формат 60x84. Папір офс. Гарнітура Times New Roman.

Друк різогр. Ум. друк. арк. 29,8.

Наклад 300 прим. Замовлення № 41

Віддруковано з готового оригінал-макета

Видавництво УжНУ «Говерла»

88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників,

і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія 3т №32 від 31 травня 2006 року